

BESLUT 2008-10-29
Senaste revision 2010-01-28
LiU 2008/04273
1 (33)

Regler för utbildning på forskarnivå vid HU

– doktorsexamen

Fastställt 2007-06-12 av Fakultetsstyrelsen vid Medicinska fakulteten (FSM), dnr LiU 1215/06-50.

Revidering 2008-10-29 fastställd av Fakultetsstyrelsen vid Medicinska fakulteten (FSM).

Revidering 2009-05-06 avseende 7.2 Kompetenskrav för handledare fastställd av Fakultetsstyrelsen vid Medicinska fakulteten (FSM).

Revidering 2010-01-28 avseende medförfattarskap till vetenskapliga artiklar fastställd av Fakultetsstyrelsen vid Medicinska fakulteten (FSM).

Linköpings universitet

Hälsouniversitetet

Innehåll

Regler för utbildning på forskarnivå vid Hälsouniversitetet - doktorsexamen.....	3
1 Hälsouniversitetets mål för utbildning på forskarnivå.....	4
2 Jävsregler.....	5
3 Forskarutbildningsämnen	7
4 Antagning, behörighet och urval till forskarutbildning	7
4.1 Antagning.....	8
4.2 Studiefinansiering	9
4.3 Behörighet.....	10
Grundläggande behörighet.....	10
Särskild behörighet	11
4.4 Urval och antagningsförfarande.....	11
Inrättande av forskarutbildningsplats.....	11
Ansökan om antagning till forskarutbildning vid HU.....	12
Antagningskommitté.....	12
Antagningsseminarium	12
Beslut om antagning till forskarutbildning vid HU.....	12
Registrering och rapportering i LADOK	13
5 Kurser och andra moment i forskarutbildningen vid Hälsouniversitetet.....	14
5.1 Kurser på forskarnivå/Forskarutbildningskurser.....	14
5.2 Allmänvetenskapliga baskurser	15
5.3 Obligatoriska kurser för vissa forskarstuderande.....	15
5.4 Ämnesspecifika forskarutbildningskurser.....	15
5.5 Andra poänggivande moment	15
5.6 Tillgodoräknande	16
5.7 Examinator i forskarutbildningen	17
6 Individuell studieplan	18
6.1 Årlig uppföljning	19
6.2 Halvtidskontroll	20
7Handledning	21
7.1Handledarpolicy.....	21
7.2Kompetenskrav för handledare	21
7.3Uppgifter för huvudhandledare.....	22
7.4Uppgifter för biträdande handledare	23
7.5Växling eller byte av handledare	23
8 Examination.....	23
8.1Doktorsavhandlingens utformning och omfång.....	24
8.2Medförfattarskap till vetenskapliga artiklar	25
8.3Rutiner vid monografiavhandlingar	26
8.4Anmälan till disputation.....	26
8.5Betygsnämnd.....	27
Förhandsgranskning	27
Beslut om att tillstyrka genomförande av disputation.....	28
8.6Spikning	28
8.7Åtgärder vid förfall för betygsnämndsledamöter eller fakultetsopponent	28
8.8Disputation.....	29
8.9Betygsnämndens sammanträde	29
8.10Examensbevis och Diploma supplement	30
9 Problemhantering	30
9.1 Handläggningsordning för hantering av problem	31
10 Övergångsbestämmelser.....	31

Regler för utbildning på forskarnivå vid Hälsouniversitetet - doktorsexamen

Dessa bestämmelser om regler för utbildning på forskarnivå grundar sig på Högskoleförordningen (HF), de regler som fastställs av Linköpings universitet (LiU) samt delegationen från Fakultetsstyrelsen vid Medicinska fakulteten (FSM) till Forsknings- och forskarutbildningsnämnden (FUN). Högskoleförordningen finns tillgängliga under www.hsv.se, de LiU-relaterade dokumenten finns på <http://regelverk.liu.se>.

I Högskoleförordningen läggs fast att fakultetsnämnden (FSM) har beslutanderätt över i princip alla frågor som rör forskarutbildning. Vid Hälsouniversitetet (HU) har FSM delegerat merparten av detta ansvar till FUN, som i sin tur har vidaredelegerat vissa uppgifter till institutionsstyrelsen, i vissa fall med rätt att vidaredelegera till andra grupper eller personer såsom prefekt, ämnesföreträdaren eller Forskarutbildningsstudierektorn (FUS). Varje person eller konstellation som erhållit en delegation har möjlighet och rättighet att i specifika ärenden återlämna delegationen till närmast högre nivå som delegationen erhöles ifrån, t ex när ärendet innebär viktiga principiella ställningstaganden. Forskarutbildningsstudierektor (FUS) vid respektive institution är central i den praktiska hanteringen av forskarutbildningen vid HU. FUS skall ha en ställföreträdare utsedd.

Text som härrör sig från HF är markerad med ram runt texten.

Text som härrör sig från LiU-besluten är markerad med fotnot.

Text som härrör sig från delegationen från FSM till FUN är markerad med fotnot.

Högskoleförordningen Bilaga 2, Examensordningen

Innehåll

I denna bilaga anges enligt vad som sägs i 6 kap 3 och 4 §§

1. vilka examina som får avläggas på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå, och
2. vilka krav som skall uppfyllas för respektive examen (examensbeskrivning)

Gemensamma bestämmelser

Examensbenämning

En examensbenämning består av examen enligt vad som anges i denna examensordning och i förekommande fall ett för- eller efterled eller båda, som anger examens inriktning. Högskolan bestämmer vilka för eller efterled som skall användas. För vissa examina skall, enligt vad som framgår av examensbeskrivningarna, högskolan bestämma en inriktning.

Översättning

En översättning av examensbenämningen skall återspegla examens omfattning och i förekommande fall inriktning samt på vilken nivå examen avläggs.

Högskoleverket får meddela föreskrifter om översättningen av examen till engelska. Högskolan beslutar om översättningen av examen i examensbeviset till andra språk än engelska efter samråd med Högskoleverket i fråga om den rättsliga status som en översättning av examen kan ha i andra länder.

Högskolan beslutar om översättning av de för- och efterled som högskolan använder. Högskolan skall till Högskoleverket anmäla de för- och efterled på svenska som högskolan bestämt skall användas till varje examen samt översättningen av dem till engelska.

Högskolan får också till Högskoleverket anmäla översättningen av examensbenämningen till andra språk än engelska.

1 Hälsouniversitetets mål för utbildning på forskarnivå

Doktorsexamen

Högskoleförordningen Bilaga 2, Examensordningen

Omfattning

Doktorsexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning om 240 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå.

Mål

Kunskap och förståelse

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värdering och förhållningssätt

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling)

För doktorsexamen skall doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om minst 120 högskolepoäng godkänd.

Övrigt

För doktorsexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Högskoleförordningen ändrades på ett flertal punkter fr.o.m. 2007 som ett led i en anpassning av det svenska utbildningssystemet till Bologna-processen. All högskoleutbildning nivåindelad i tre nivåer: grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå.

Mål för utbildning på forskarnivå vid Hälsouniversitetet är:

Forskarstuderande vid Hälsouniversitetet skall utbildas för forskning, utvecklingsarbete och annan problemlösning inom högskola, näringsliv och offentlig sektor. Forskarutbildning (doktorsexamen) innebär fyra års heltidsstudier efter avlagd examen på avancerad nivå eller fullgjorda kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå.

Hälsouniversitetet skall genomföra högkvalitativa masters- och forskarutbildningar som examinerar studenter och doktorander i internationell toppklass.¹

2 Jävsregler

Enligt förvaltningslagens 11 § (1986:223) är jäv en omständighet där en ledamot av ett beslutande organ som deltar i överläggning eller ett föredragande kan antas brista i objektivitet vid sitt ställningstagande. Olika typer av jäv förekommer, exempelvis:

- **Sakägar-, intresse- eller släktskapsjäv** (inkluderar gifta, sambo eller släkt)
- **Grannlaghets- eller delikatessjäv**
Risk för **grannlaghets- eller delikatessjäv** föreligger om någon skall fatta beslut som rör en doktorand och är uppenbar vän eller har haft ett tidigare samarbete med doktorand eller någon av handledarna. Denna jävsgrund går även under namnet generalklausulen och belyser särskilda omständigheter som är ägnade att rubba förtroendet till vederbörandes opartiskhet i ett ärende.²

Ovanstående innebär specifikt för forskarutbildningen:

- Jäv föreligger vid vetenskapligt samarbete (inkluderar deltagande i samma projekt, medsökande eller medbidragstagare i samma forskningsprojekt) och samproduktion som ägt rum under den senaste 5-årsperioden. En gemensam artikel är tillräckligt för att räknas som samproduktion. Medförfattarskap i publikation om vårdprogram etc där det ingår medförfattare från ett antal kliniska centra i landet/internationellt är undantaget. Jäv kan föreligga under en längre tid än fem år om ett nära och/eller omfattande samarbete förekommit.
- Tidigare doktorand- handledarförhållande innebär livslång jävssituation
- Jäv föreligger om någon av handledarna under den senaste 5-årsperioden har fungerat som fakultetsopponent till någon för vilken den tilltänkte fakultetsopponenten varit handledare eller biträdande handledare.

Jävsförhållande kan uppstå för doktoranden och/eller för handledarna:

A I relation till ett antal olika funktionärer/personer:

1. Vid antagning/handledarbyte:
 - a. huvudhandledare och biträdande handledare (släktskapsjäv)
 - b. ledamöter i antagningskommittén (släktskaps- och delikatessjäv)

¹ Ur Hälsouniversitetets strategiska målsättning (beslutad i Fakultetsstyrelsen 2006-08-30).

² Falk J och Wedel B, "Rättsliga regler i högskolan", Sjunde upplagan, Nordstedts juridik, Stockholm 2002.

2. Vid halvtidskontroll:

- a. sakkunniga vid halvtidsseminariet (släktskaps- och delikatessjäv), se dock vidare under 6.2 Halvtidskontroll

3. Vid disputation:

- a. Fakultetsopponent (släktskaps- och delikatessjäv)
- b. Ledamöter i betygsnämnden (ordinarie och suppleanter) (släktskaps- och delikatessjäv)

B. Vid handläggning av forskarutbildningsärenden på institutions- eller fakultetsnivå:

- a. examinator/Forskarutbildningsstudierektor (FUS)
- b. ledamot i institutionsstyrelse inklusive prefekt
- c. ämnesföreträdare
- d. ledamot i FUN

För a-d gäller såväl släktskaps- som delikatessjäv

Enligt Förvaltningslagens 12 § framgår bl a att ”den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom, skall självantaga sig det till känna”. För att undvika tidskrävande merarbete vid handläggning av disputationens ansökan skall därför samtliga handledare, ämnesföreträdaren och respondenten bekräfta med sin namnteckning att jäv ej föreligger, och FUS kontrasignerar.

Den akademiska disputationen markerar höjdpunkten på en omfattande arbetsinsats från respondent, handledare och forskargrupp, och är fylld med akademisk tradition. Samtidigt utgör den det huvudsakliga examinationstillfället för forskarutbildningen, vilket ofta väcker frågor om jäv.

Följande kan därför sägas som vägledning:

- Opponent och betygsnämnd agerar på fakultetens uppdrag för att examinera forskarutbildningen. De inledande kontakterna för att identifiera två möjliga betygsnämndsledamöter samt opponent sker via huvudhandledaren. Från och med att FUN utsett dessa personer samt betygsnämndsledamoten från betygskollegiet och förhandgranskningen påbörjas är det i princip FUN, eller i vissa tillfällen FUS, som står för kontakten med betygsnämnd och opponent. Vare sig handledare eller respondent bör ha kontakt med betygsnämndsledamöter eller opponent i frågor som rör avhandlingsarbetet, inklusive förhandsutlåtandet..
- Av tradition brukar handledaren ta hand om den tillresta fakultetsopponenten kvällen eller lunchen före disputationen. Detta möter inget hinder, ej heller att en långväga extern betygsnämndsledamot behandlas på samma sätt.
- I enlighet med den akademiska traditionen brukar fakultetsopponenten delta i eventuell disputationsfest. Det möter inget hinder att respondenten handhar inbjudan till detta. Betygsnämndsledamöter skall däremot inte inbjudas till disputationsfest.

3 Forskarutbildningsämnen

Högskoleförordningen 6 kap

29 § Fakultetsnämnden skall inom sitt ansvarsområde fastställa ämnen i vilka utbildning på forskarnivå skall anordnas.

Fr.o.m. 2007-07-01 finns vid Hälsouniversitetet ett forskarutbildningsämne: Medicinsk vetenskap. Det innebär att alla antagna forskarstuderande vid HU följer en Allmän studieplan. Forskarstuderande som innan 2007-07-01 är antagna till forskarutbildningsämnen vid HU kan slutföra sina studier inom detta ursprungliga ämne. Nyantagningar kan endast ske i ämnet Medicinsk vetenskap. På examensbeviset får endast anges det officiella forskarutbildningsämnet, dvs Medicinsk vetenskap. Avhandlingens titel och "Diploma supplement" beskriver närmare inriktning på forskarstudierna. Det är möjligt för forskarstuderande som så önskar att byta från nuvarande forskarutbildningsämne till Medicinsk vetenskap. Se vidare under Övergångsbestämmelser.

- ☞ **Blankett 1. Byte av nuvarande forskarutbildningsämne till Medicinsk vetenskap**
- ☞ **Bilaga 1. Allmän studieplan för Medicinsk vetenskap**

4 Antagning, behörighet och urval till forskarutbildning

Högskoleförordningen 7 kap Tillträde till utbildningen

34 § Till utbildning på forskarnivå får endast så många doktorander antas som kan erbjudas handledning och godtagbara studievillkor i övrigt och som har studiefinansiering enligt 36 §.

35 § För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att sökanden

1. har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som fakultetsnämnden kan ha föreskrivit, och
2. bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen.

36 § Fakultetsnämnden får till utbildning på forskarnivå anta bara sökande som anställs som doktorand eller som beviljas utbildningsbidrag för doktorander. Fakultetsnämnden får dock anta sökande som har någon annan form av studiefinansiering, om nämnden bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen och att sökanden kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år vad gäller licentiatexamen och åtta år vad gäller doktorsexamen.

Antagningsförfarande

37 § Frågor om antagning avgörs av högskolan. Den som vill antas till utbildning på forskarnivå skall anmäla det inom den tid och i den ordning som högskolan bestämmer.

När en högskola avser att anta en eller flera doktorander skall högskolan genom annonsering eller ett därmed likvärdigt förfarande informera om detta. Någon information behöver dock inte lämnas

1. vid antagning av en doktorand som skall genomgå utbildningen inom ramen för en anställning hos en annan arbetsgivare än högskolan,
2. vid antagning av en doktorand som tidigare har påbörjat sin utbildning på forskarnivå vid ett annat lärosäte, eller
3. om det finns liknande särskilda skäl.

38 § Fakultetsnämnden vid en högskola som har getts benämningen universitet får utan ny antagning medge att en doktorand som har antagits vid något annat universitet eller någon annan högskola får övergå till det nya universitetet och fortsätta sin utbildning samt examineras där. Detta gäller dock bara om doktoranden har haft huvuddelen av sina forskarstudier förlagd till den högskola som har getts benämningen universitet.

Vad som sägs i första stycket skall ha motsvarande tillämpning vid en sådan högskola där det skall finnas ett vetenskapsområde.

Högskoleförordningen 6 kap. Bestämmelser för all utbildning

7 § En student har rätt att tillgodoräkna sig annan utbildning än den som avses i 6 §, om de kunskaper och färdigheter som studenten åberopar är av en sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de i huvudsak svarar mot den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas. En student får även tillgodoräknas motsvarande kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet. Förordning (2006:1053).

8 § Högskolan skall pröva om tidigare utbildning eller verksamhet kan godtas för tillgodoräknande. Den som är student kan komma i fråga för tillgodoräknande. Även den som har gått igenom en sådan uppdragsutbildning som avses i 6 och 7 §§ förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor kan komma i fråga för tillgodoräknande för utbildning på grundnivå eller avancerad nivå. Förordning (2006:1053).

Högskoleförordningen Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Till SFS 2006:1053

11. Den som före den 1 juli 2007 uppfyller kraven på grundläggande behörighet för tillträde till forskarutbildning, skall även därefter anses ha grundläggande behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå, dock längst till utgången av juni 2015.

4.1 Antagning

Enligt högskoleförordningen ansvarar Fakultetsstyrelsen för antagning till utbildning på forskarnivå. Vid Hälsouniversitetet är beslut om antagning delegerad till FUN.³ Beredning av antagning sker på respektive institutionen. FUN fattar beslut i antagningsärendet sedan institutionsstyrelsen uttalat sig.

För att antas till forskarutbildning vid HU krävs:

- grundläggande och särskild behörighet
- att den sökande bedöms ha sådan förmåga som behövs för att klara utbildningen
- individuell studieplan (i förekommande fall⁴ godkänd av verksamhetschef eller motsvarande) inklusive finansieringsplan
- minst två föreslagna handledare, varav en skall utses till huvudhandledare
- genomfört antagningsseminarium

Vid antagning skall ställning tas till om den sökande kan ägna så stor del av sin tid åt forskarutbildningen att den kan slutföras inom åtta år vad gäller doktorsexamen.⁵ Anställning som doktorand får inte vara längre än vad som motsvarar utbildning på forskarnivå på heltid under fyra år.⁶ Detta intygas av handledarna samt i förekommande fall verksamhetschefen eller motsvarande vid fastställande och årlig uppföljning av den individuella studieplanen. En forskarstuderande som antagits till doktorsexamen har möjlighet att avsluta sina forskarstudier med en licentiatexamen efter att

³ Se Delegering från FSM till FUN dnr: LiU 132/06-10

⁴ Då forskarutbildningen sker inom ramen för en anställning inom exempelvis landsting, kommun eller företag.

⁵ HF 7 kap 36 §

⁶ HF 5 kap 7 §

doktoranden fullgjort en del om minst 120 högskolepoäng av en utbildning som skall avslutas med doktorsexamen.⁷

4.2 Studiefinansiering

Högskoleförordningen 5 kap

4 § Den som har fått utbildningsbidrag för doktorander skall efter ansökan anställas som doktorand senast när det enligt den individuella studieplanen återstår en utbildningstid som motsvarar två års utbildning på heltid till doktorsexamen. Detta gäller dock inte, om fakultetsnämnden eller ett sådant särskilt organ som avses i 2 kap. 5 a § andra stycket tredje och fjärde meningarna högskolelagen (1992:1434) har beslutat att dra in doktorandens resurser enligt 6 kap. 37 § denna förordning eller utbildningsbidraget enligt 14 § förordningen (1995:938) om utbildningsbidrag för doktorander.

5 § När en doktorand skall anställas i andra fall än som avses i 4 § skall avseende fästas vid förmågan att tillgodogöra sig utbildningen på forskarnivå. Vidare skall andra och tredje stycket gälla.

Om en doktorand skall anställas i samband med antagning till utbildningen, skall bestämmelserna i 7 kap. 41 § andra och tredje stycket om bestämmande av bedömningsgrunder och om hinder mot företräde tillämpas.

Högskolan skall genom annonsering eller ett därmed likvärdigt förfarande informera om den lediga anställningen, så att den som är intresserad av anställningen kan anmäla det till högskolan inom viss tid. Information behöver dock lämnas bara om en doktorand skall anställas i samband med antagning till utbildningen och om det av 7 kap. 37 § följer att information skall lämnas vid antagningen.

6 § Anställning som doktorand sker genom beslut av rektor. Förordning (1998:80)

7 § En anställning som doktorand skall gälla tills vidare, dock längst till en viss tidpunkt och aldrig för längre tid än ett år efter avlagd doktorsexamen.

Den första anställningen får gälla högst ett år. Anställningen får förnyas med högst två år i taget.

En person får vara anställd som doktorand under sammanlagt högst åtta år. Den sammanlagda anställningstiden får dock inte vara längre än vad som motsvarar utbildning på forskarnivå på heltid under fyra år. Vid studier som skall avslutas med licentiatexamen får den sammanlagda anställningstiden inte vara längre än vad som motsvarar utbildning på forskarnivå på heltid under två år. Från dessa tider skall avräkning göras för den studietid då doktoranden inte har varit anställd som doktorand.

Den sammanlagda anställningstiden får dock vara längre än vad som anges i tredje stycket, om det finns särskilda skäl. Sådana skäl kan vara ledighet på grund av sjukdom, ledighet för tjänstgöring inom totalförsvaret eller för förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer och studentorganisationer eller föräldraledighet.

10 § Bara den som får utbildningsbidrag för doktorander får vara anställd som assistent.

Bara den som är antagen till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå får anställas som amanuens.

Bara den som har avlagt läkarexamen eller tandläkarexamen eller som antas eller redan har antagits till utbildning på forskarnivå inom ett medicinskt vetenskapsområde får anställas som klinisk assistent.

Studiefinansiering kan ske genom utbildningsbidrag i kombination med assistenttjänstgöring, anställning som doktorand eller att den forskarstuderande har någon annan form av försörjning som är säkrad under hela utbildningstiden.

⁷ HF Bilaga 2 Examensordning

Linköpings universitet⁸ har beslutat att utbildningsbidrag fr.o.m. 1 juli 2007 skall vara förenat med anställning som assistent om minst 20 procent av heltid. Vidare har LiU beslutat att anställd som assistent i kombination med utbildningsbidrag fr.o.m. 1 juli 2007 efter två års anställning skall erhålla en anställning som doktorand. Linköpings universitets strävan är att anställning som doktorand inom tre år (räknat fr.o.m. 2007-04-02) skall vara den enda förekommande studiestödsformen i forskarutbildningen. I beslutet framgår även att grundutbildning i forskningsförberedande syfte där LiU inrättat stipendium får inte tillgodoräknas i forskarutbildningen.

Utbildningsbidrag är reglerade i "Förordning om utbildningsbidrag för doktorander (SFS 1995:938)". Där framgår bl a att utbildningsbidrag får lämnas för sammanlagt högst fyra bidragsår och 10 månader. Det får dock inte lämnas för längre tid än som motsvarar helt bidrag under två bidragsår och 5 månader. Bara den som får utbildningsbidrag får vara anställd som assistent (Högskoleförordningen 5 kap 10 §).

Många forskarstuderande kombinerar forskarutbildningen med någon typ av anställning hos annan huvudman än universitetet, exempelvis inom landstinget, kommuner eller företag. Detta är tillåtet under förutsättning att den forskarstuderande kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom åtta år vad gäller doktorsexamen⁹ samt att övriga regler vad gäller forskarutbildning vid Linköpings universitet och Hälsouniversitetet efterlevs.

Likaså kan förekomma utländska doktorander som har med sig olika typer av finansiering (exempelvis stipendium). Institutionsstyrelsen skall vid beredning och inför ställningstagande bedöma att finansieringen kan säkras under hela utbildningen.

4.3 Behörighet

För att antas till forskarstudier vid Hälsouniversitetet krävs grundläggande och särskild behörighet samt att den forskarstuderande bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen.

Grundläggande behörighet

Högskoleförordningen 7 kap Grundläggande behörighet

39 § Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har

1. avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Fakultetsnämnden får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl.

Högskoleförordningen Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Till SFS 2006:1053

11. Den som före den 1 juli 2007 uppfyller kraven på grundläggande behörighet för tillträde till forskarutbildning, skall även därefter anses ha grundläggande behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå, dock längst till utgången av juni 2015.

⁸ Beslut av universitetsstyrelsen vid Linköpings Universitet 2007-04-02 (Dnr LiU 455/07-50)

⁹ HF 7 kap 36 §

Särskild behörighet

Högskoleförordningen 7 kap Särskild behörighet

40 § De krav på särskild behörighet som ställs skall vara helt nödvändiga för att studenten skall kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får avse

1. kunskaper från högskoleutbildning eller motsvarande utbildning,
2. särskild yrkeserfarenhet, och
3. nödvändiga språkkunskaper eller andra villkor som betingas av utbildningen.

För att sökande skall antas till forskarutbildning vid HU krävs engelska språkkunskaper motsvarande godkänt TOEFL-test¹⁰ eller antagningsseminarium genomfört på engelska.

4.4 Urval och antagningsförfarande

Högskoleförordningen 7 kap Urval

41 § Urval bland sökande som uppfyller kraven enligt 35 och 36 §§ skall göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. Fakultetsnämnden bestämmer vilka bedömningsgrunder som skall tillämpas vid prövningen av förmågan att tillgodogöra sig utbildningen.

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande.

Inrättande av forskarutbildningsplats

Antagning till utbildning på forskarnivå bör där så är möjligt ske samlat efter det att information givits om antalet tillgängliga platser.¹¹ En huvudhandledare (projektledare) som önskar knyta en doktorand till sig skall anmäla detta till forskarutbildningsstudierektorn (FUS) vid respektive institution Anmälan skall innehålla uppgift om tilltänkt huvudhandledare, en eller flera biträdande handledare, tänkt finansiering, samt en projektbeskrivning. Ämnesföreträdaren skall underteckna anmälan. Handledarnas kvalifikationer för uppdraget inklusive tidigare handledningsuppdrag och genomgångna handledarkurser skall anges. Vidare skall anges om studierna skall bedrivas på hel- eller deltid (dock lägst halvtid).

Institutionsstyrelsen ansvarar för att alla inrättade forskarutbildningsplatser annonseras på institutionens hemsida under minst tre veckor. FUN skall alltid underrättas så snart en forskarutbildningsplats står i begrepp att annonseras, så att platsen även kan annonseras på FUNs hemsida. Annonsen skall innehålla en projektbeskrivning, namnen på de tilltänkta handledarna, angivande om det rör sig om hel- eller deltidsstudier, vid vilken avdelning (motsvarande) forskarutbildningen kommer att genomföras, samt information om sista ansökningsdag och hur ansökan skall inlämnas.

Alla förslag till nya forskarutbildningsplatser skall kvalitetsgranskas av institutionen. FUS föredrar ansökan om inrättande av forskarutbildningsplats för FUN innan IS fattar beslut om inrättande.

Då den forskarstuderande skall genomgå utbildningen inom ramen för en anställning hos arbetsgivare utanför högskolan/universitetet, exempelvis landsting, kommun eller företag, gäller följande:

1. Annonsering behöver ej ske

¹⁰ Se <http://www.blueberrysprak.nu/examensguiden/examen.asp?exam=toefl>

¹¹ Se dnr: LiU 779/07-10

2. Forskarutbildningsplatsen skall kvalitetsgranskas av FUS inklusive ett ställningstagande av FUN
3. Prefekten inrättar forskarutbildningsplatsen.

Ansökan om antagning till forskarutbildning vid HU

Enligt anvisningar i annons på institutionens hemsida.

Bedömningsgrunder för urval av sökande är:

- förmågan att tillgodogöra sig utbildningen på forskarnivå

Antagningskommitté

Vid varje institution skall finnas en antagningskommitté med uppgift att dels företa urval av de sökande, dels organisera antagningsseminarium för den som placerats främst i rangordningen av de sökande. Antagningskommittén lämnar underlag beträffande beslut om antagning till institutionsstyrelsen. Antagningskommittén består av:

- institutionens forskarutbildningsstudierektor (FUS, ordförande)
- två lärarrepresentanter
- en doktorandrepresentant
- huvudhandledaren för respektive doktorandprojekt, adjungerad
- vid jäv ersätts ordförande av sin ställföreträdare och ledamöter ersätts genom beslut av prefekt

Antagningsseminarium

Antagningskommittén kallar den sökande som placerats först i rangordningen till forskarutbildningsplatsen till ett offentligt antagningsseminarium. Antagningsseminariet genomförs på svenska eller engelska (se under Särskild behörighet) av den sökande. Före seminariet skall skriftlig information ha sammanställts och tillställts ledamöterna minst en vecka i förväg. Innehållet framgår nedan, vilket också bildar basen för den muntliga presentationen vid Antagningsseminariet:

- bakgrund, upplägg och syfte med forskningsprojektet
- tidsplan samt de kurser som skall vara genomförda vid halvtidskontroll respektive doktors/licentiatexamen.
- beskrivning hur handledningen förväntas bidra till forskarutbildningen
- plan för att eventuellt växla huvud- och biträdande handledare under forskarutbildningen
- beskrivning av finansieringsplan (huvudhandledaren och i förekommande fall verksamhetschef eller motsvarande, i bilaga)
- eventuella tillgodoräknanden av kunskaper och färdigheter som den sökande har förvärvat i genom tidigare utbildning eller yrkesverksamhet och önskar få tillgodoräknad i forskarutbildningen.¹²
- beskrivning av försök som kräver etiska tillstånd samt uppgift om befintliga etiska tillstånd och de som behöver sökas med anledning av det planerade forskningsprojektet

Beslut om antagning till forskarutbildning vid HU

Efter genomfört antagningsseminarium och inlämnad individuell studieplan (se Individuell studieplan) tar institutionsstyrelsen ställning till om den skall till- eller avstyrka antagning till forskarutbildningsplatsen.

¹² Se HF 6 kap 7 §: En student får även tillgodoräknas motsvarande kunskaper och färdigheter som har förvärvat i yrkesverksamhet. Förordning (2006:1053).

FUN beslutar därefter om antagning.

För doktorander vars anmälan till forskarutbildningsplats skedde från och med 1 januari 2009 gäller följande:

1. Minst hälften av delarbetena som skall ingå i en avhandling måste vara publicerade/accepterade för publikation efter antagningen till forskarutbildning;
2. Delarbete(n) som skall ingå i en avhandling får vara publicerat/publicerade högst 5 år före antagning till forskarutbildning.
3. Doktoranden skall senast den termin disputation genomförs ha varit registrerad forskarstuderande med en aktivitetsgrad motsvarande 3 år på 100 %.

Särskilda fall:

1. Den som vill bli antagen för att enligt den individuella studieplanen kunna examineras för doktorsexamen, med tillgodoräknande av tidigare forskarutbildning genomförd inom eller utom landet, skall ha varit registrerad forskarstuderande vid HU under en tid som motsvarar minst två års heltidsstudier före anmälan till disputation. Inrättande av forskarutbildningsplats sker av institutionen, annonsering behöver däremot ej ske.¹³
2. Forskarstuderande som är antagen till licentiatexamen avslutar sin forskarutbildning med en sådan examen. Efter en licentiatexamen kan vederbörande ansöka om antagning till forskarutbildningen, senare delen. Samma villkor och procedur gäller dock som vid nyantagning till forskarutbildning för doktorsexamen avseende inrättande av forskarutbildningsplats, urval, och antagning. Antagningsseminariet skall dock i dessa fall ha formen av en halvtidskontroll (se Halvtidskontroll).

Se vidare Regler för utbildning på forskarnivå – licentiatexamen.

Registrering och rapportering i LADOK

Ladok ligger bl a till grund för uppgifter som utbildningsdepartementet kräver, den statistik som Högskoleverket och SCB framställer över forskarstuderande i Sverige, och den statistik som Linköpings universitet redovisar i årsredovisningen till utbildningsdepartementet.

I samband med att den forskarstuderande antas till forskarutbildning görs en registrering i Ladok. Under forskarutbildningen skall avklarade poäng i kurs- och teoridelen samt aktivitetsgrad och typ av försörjning inrapporteras årligen. Detta sker av institutionen.

Examinatorn för respektive forskarutbildningskurs ansvarar för att godkända forskarutbildningskurser anordnade vid Hälsouniversitetet rapporteras in till Ladok.

Kurser som genomgått vid andra lärosäten skall godkännas av forskarutbildningsstudierektorn och rapporteras i Ladok. Det skall framgå att dessa kurser är på forskarnivå.

☞ **Blankett 2. Ansökan om antagning till forskarutbildning vid HU**

☞ **Blankett 3. Individuell studieplan**

¹³ Se HF 7 kap 37 §

5 Kurser och andra moment i forskarutbildningen vid Hälsouniversitetet

Högskoleförordningen 6 kap Allmän studieplan

34 § För varje ämne inom vilket utbildning på forskarnivå anordnas skall det finnas en allmän studieplan, som fakultetsnämnden fastställer.

35 § I varje allmän studieplan för utbildning på forskarnivå inom ett ämne skall följande anges:

1. det huvudsakliga innehållet i utbildningen och i förekommande fall den litteratur som är obligatorisk inom ämnet,
2. den huvudsakliga uppläggningsen av utbildningen,
3. de krav på förkunskaper och andra villkor utöver grundläggande behörighet som gäller för att bli antagen till utbildningen (särskild behörighet),
4. vad som vid antagning till utbildningen gäller om urval avseende de bedömningsgrunder som skall tillämpas vid prövningen av sökandenas förmåga att tillgodogöra sig utbildningen,
5. de prov som ingår i utbildningen, och
6. i förekommande fall möjligheten att avsluta en del av utbildningen med licentiatexamen.

5.1 Kurser på forskarnivå/Forskarutbildningskurser

Samtliga kurser på forskarnivå vid HU skall ha en fastställd kursplan. Fastställande av kursplan och beslut om examinator tas av Forsknings- och forskarutbildningsnämnden (FUN).

Kurser kan vara anordnade genom stöd av FUN eller organiserade via institutionerna.

Forskarutbildningskurser vid HU annonseras via Hälsouniversitetets hemsida.

Allmän studieplan för Medicinsk vetenskap vid Hälsouniversitetet fastställer följande krav för erhållande av doktorsexamen:

Moment i forskarutbildningen	Minsta antal högskolepoäng (hp)
Allmänvetenskapliga baskurser (enligt 5.2) Följande tre kurser är obligatoriska: <ul style="list-style-type: none">- Forskningsmetodik (Scientific Methodology, 5 hp- Bio- och forskningsetik (Bioethics and research ethics), 3 hp- Vetenskaplig kommunikation och informationssökning (Scientific communication and information retrieval), 3 hp	18 hp
Obligatoriska kurser för vissa forskarstuderande	5 hp
Ämnesspecifika forskarutbildningskurser	9 hp
Andra poänggivande moment	6 hp
SUMMA	Minst 33 hp (38 hp för vissa forskarstuderande)

5.2 Allmänvetenskapliga baskurser

Allmänvetenskapliga baskurser: minst 18 hp för doktorsexamen

De obligatoriska allmänvetenskapliga baskurserna skall vara avklarade innan halvtidskontroll kan genomföras (dvs 11 högskolepoäng), alternativt licentiatexamen avläggas. Godkända allmänvetenskapliga baskurser skall utgöra minst 18 hp (maximalt 5 hp från ett enskilt ämne).

Allmänvetenskapliga baskurser med godkänd examination:

- **Forskningsmetodik (Scientific Methodology), 5 hp**
- **Bio- och forskningsetik (Bioethics and research ethics), 3 hp**
- Grundläggande biostatistik (Basic biostatistics), 5 hp
- Multivariat statistik (Multivariat statistics), 5 hp
- Epidemiologi (Epidemiology), 5 hp
- **Vetenskaplig kommunikation och informationsökning, (Scientific communication and information retrieval), 3 hp**
- Good Clinical Practice (GCP), 2 hp
- Good Laboratory Practice (GLP), 2 hp

Kurser i fetstil är obligatoriska.

5.3 Obligatoriska kurser för vissa forskarstuderande

För forskarstuderande som skall använda försöksdjur skall kurs ha genomgåts med godkänt resultat senast två år efter det att arbetet påbörjats¹⁴.

- Försöksdjurskurs (Laboratory animal science), 5 hp

5.4 Ämnesspecifika forskarutbildningskurser

Ämnesspecifika forskarutbildningskurser: minst 9 hp för doktorsexamen

- Godkänt deltagande och examination i ämnesspecifika forskarutbildningskurser inom vilka doktoranden behöver inhämta adekvata kunskaper, såsom specificerats i individuella studieplanen. Dessa kurser skall vara godkända av FUN eller vad gäller externa kurser ha tillgodoräknats genom beslut av FUS.
- Godkänt deltagande i kurser inom institutionsövergripande forskarutbildningsprogram med tydliga poängangivelser, exempelvis forskarskolor.
- Övriga adekvata kurser, inklusive godkända kliniska specialistkurser (SK-kurser) som tydligt har direkt relevans för forskningsprojektet enligt den individuella studieplanen (maximalt 5 hp totalt).

5.5 Andra poänggivande moment

Andra poänggivande moment: minst 6 hp för doktorsexamen.

- Deltagande i internationella konferenser med egen presentation, exempelvis poster eller föredrag (ger max 2 hp per konferens, maximalt 3 hp totalt).
- Vistelse hos forskargrupp vid annat universitet för att lära ny metod etc (ger 1,5 hp per vecka, maximalt 3 hp totalt).

¹⁴ Centrala försöksnämndens kungörelse (SJVFS 1992:11) med föreskrifter och allmänna råd om utbildningskrav vid användning av djur för vetenskapliga ändamål mm (L 32).

- Deltagande i seminarieserie, journal clubs etc. vid institutionen (1-2 hp per termin beroende på intensitet, skall uppgå till minst 3 hp men kan maximalt ge 5 hp totalt).

5.6 Tillgodoräknande

Forskarstuderande kan ansöka om tillgodoräknande av godkända forskarutbildningskurser vid annat universitet eller högskola som genomgåts efter antagning till forskarutbildning. Tillgodoräknande beslutas av FUS vid respektive institution. Vid tveksamhet kan FUN rådfrågas. Tillgodoräknanden av kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet samt tidigare utbildning¹⁵ redovisas i samband med antagningsseminarium och beslutas av FUN i samband med antagning.

Den som vill bli antagen för att enligt den individuella studieplanen kunna examineras för doktorsexamen, med tillgodoräknande av tidigare forskarutbildning genomförd inom eller utom landet, skall ha varit registrerad forskarstuderande vid HU under en tid som motsvarar minst två års heltidsstudier före anmälan till disputation. Inrättande av forskarutbildningsplats sker av institutionen, annonsering behöver däremot ej ske.¹⁶

För doktorander antagna **före** 1 juli 2007 har HU i tidigare beslut om doktorsexamen angivit att forskarutbildningskurser om 15 högskolepoäng skall vara genomgångna före uttagande av doktorsexamen.

För doktorander antagna **efter** 1 juli 2007 är motsvarande krav 33 hp (38 hp för vissa). Vid FUN's möte efter förhandsgranskningen inför beslut om huruvida disputation skall tillstyrkas, tar nämnden ställning till om de forskarutbildningskurser som doktoranden genomgått är av tillräcklig omfattning och på sådan utbildningsnivå att doktorsexamen skall kunna utfärdas.

Forskarutbildningskurser kan antingen vara genomgångna vid HU eller LiU i övrigt och registreras då normalt direkt i Ladok av respektive examinator, eller de kan ha genomgåts vid annat lärosäte och tillgodoräknas under pågående forskarutbildning med forskarutbildningsstudierektor (FUS) som examinator. Det senare gäller också tillgodoräknade kurser som genomgåts före antagning till forskarutbildning. För doktorander antagna efter 1 juli 2007 skall dock sådant tillgodoräknande alltid ske i samband med antagning.

FUS har delegation från FUN att pröva om kurser kan tillgodoräknas. Vid prövningen skall poängtalet övervägas. Schablonmässigt tillgodoräknande av poäng kan ej ske från tidigare utbildning.

Generellt gäller för att en kurs skall kunna inräknas i kursdelen för doktorsexamen att:

- 1) kurser som tidsmässigt examineras *före* avläggande av en för forskarutbildning behörighetsgivande examen om 240 hp, eller som ingår i de kurser om 240 hp (inkl 60 hp på avancerad nivå) som krävs för behörighet att påbörja forskarutbildning, kan ej ingå i kursdelen för en doktorsexamen.
- 2) Kurser som åberopas för att kunna ingå i en doktorsexamen skall:
 - a. Vara på forskarnivå
 - b. Om de ges vid HU ha en av FUN fastställd kursplan
 - c. Vara specificerad i doktorandens individuella kursplan

¹⁵ HF 6 kap 7-8 §§

¹⁶ Se HF 7 kap 37 §

Utöver detta gäller att:

- Kurser som tillgodoräknats med motiveringen att de motsvarar de allmänvetenskapliga baskurserna i HUs forskarutbildning (enligt HUs regelverk för forskarutbildning) eller kurs i försöksdjurskunskap, godkänns i kursdelen till doktorsexamen även om de genomgått på avancerad nivå (FUS rådgör vid tillgodoräkandet med den som vid ansökningstillfället är utsedd som examinator för respektive allmänvetenskaplig kurs).

Om synnerliga skäl föreligger vid ett individuellt fall att göra undantag från ovanstående regler i samband med tillgodoräkandeprövning, kan FUS överlämna ärendet till FUN för prövning.

Den forskarstuderande ansöker om tillgodoräkande hos respektive forskarutbildningsstudierektor (FUS) som också fattar beslut om tillgodoräkande.

Examinator för respektive forskarutbildningskurs vid HU respektive FUS ansvarar för att godkända kurspoäng registreras i Ladok.

Sådan grundutbildning i forskningsförberedande syfte för vilken av LiU inrättat stipendium kan utgöra studiestöd förutsätts vara utformad på sådant sätt att den inte tillgodoräknas i forskarutbildningen.¹⁷

5.7 Examinator i forskarutbildningen

Högskoleförordningen 6 kap

Betyg på prov

39 § Prov som ingår i utbildning på forskarnivå skall bedömas enligt det betygssystem som högskolan föreskriver. Betyget skall bestämmas av en av högskolan särskilt utsedd lärare (examinator). Förordning (2006:1053).

Till examinator får endast utses den som innehar eller uppehåller anställning som lägst lektor eller oavlönad docent vid Linköpings universitet.¹⁸

Examinator för forskarutbildningskurser vid Hälsouniversitetet: av FUN utsedd examinator

Examinator för forskarutbildningskurser genomförda med godkänt resultat vid annat lärosäte: FUS

Examinator för andra moment inom forskarutbildningen: FUS

Examinator för kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet och tidigare utbildning, dvs kunskaper, färdigheter och tidigare utbildning genomförd innan påbörjad forskarutbildning: FUS, i samband med att beslut fattas om antagning.

☞ **Blankett 4a. Ansökan om tillgodoräkande av kurs**

☞ **Blankett 4b. Ansökan om tillgodoräkande av andra moment**

¹⁷ Beslut av universitetsstyrelsen vid Linköpings Universitet 2007-04-02 (Dnr LiU 455/07-50)

¹⁸ Dnr: LiU 779/07-50

6 Individuell studieplan

Högskoleförordningen 6 kap Individuell studieplan

36 § För varje doktorand skall det upprättas en individuell studieplan. Den skall beslutas av fakultetsnämnden efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare.

Den individuella studieplanen skall innehålla

1. en tidsplan för doktorandens utbildning,
2. uppgifter om hur doktorandens handledning är organiserad,
3. en beskrivning av de åtaganden i övrigt som doktoranden och fakultetsnämnden har under utbildningstiden, och
4. vad som i övrigt behövs för att utbildningen hela tiden skall kunna bedrivas på ett effektivt sätt.

Den individuella studieplanen skall följas upp av fakultetsnämnden minst en gång varje år. Vid uppföljningen skall doktoranden och huvudhandledaren informera fakultetsnämnden om hur utbildningen framskrider. Fakultetsnämnden kan då eller vid något annat tillfälle när det är motiverat göra de ändringar i den individuella studieplanen som behövs. Utbildningstiden får förlängas bara om det finns särskilda skäl för det. Sådana skäl kan vara ledighet på grund av sjukdom, ledighet för tjänstgöring inom totalförsvaret eller för förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer och studentorganisationer eller föräldraledighet. Innan en ändring görs skall doktoranden och handledarna ges möjlighet att yttra sig.

Doktoranden och huvudhandledaren skall skriftligen intyga att de har tagit del av den individuella studieplanen och de ändringar som görs i den.

Den individuella studieplanen är det dokument som styr den särskilda inriktning som varje enskild doktorand har i sin forskarutbildning.

Den individuella studieplanen skall fastställas av institutionsstyrelsen. Huvudhandledare och doktorand upprättar i samband med ansökan om antagning till forskarutbildning den individuella studieplanen. Den individuella studieplanen skall följas upp minst en gång per år, se vidare under Årlig uppföljning.

Den individuella studieplanen skall innehålla:

- Person- och kontaktuppgifter för forskarstuderande med CV som bilaga
- Avsedd examen (doktors- eller licentiatexamen)
- Projektplan för den forskarstuderandes forskningsprojekt, innehållande bakgrund, mål, metoder, planerade delprojekt och betydelse, inklusive tidplan.
- En beskrivning av hur projektet kan bidra till att förbättra människors hälsa.
- Särskild beskrivning av försök som kräver etiska tillstånd samt uppgift om befintliga etiska tillstånd och de som behöver sökas med anledning av det planerade forskningsprojektet.
- Kunskaper, utöver obligatoriska poängkrav, som behövs för att utbildningen skall kunna genomföras på ett framgångsrikt sätt skall specificeras avseende inriktning och omfattning i poäng samt med uppgift om hur de skall examineras.
- Beskrivning av projektspecifik litteratur som den forskarstuderande skall tillgodogöra sig under forskarutbildningen.
- Beskrivning av hur obligatoriska poängkrav skall tillgodoses genom forskarutbildningskurser eller forskarskolor samt planerat omfång vad gäller konferenser, laboratoriebesök, eller andra poänggivande moment.
- Beskrivning av handledning, med person- och kontaktuppgifter för huvudhandledare och övriga handledare samt hur handledningen skall organiseras och hur handledarna skall dela på handledaransvaret.

-
- Finansieringsplan för hela forskarutbildningstiden inklusive en tydlig plan för såväl doktorandens försörjning som de finansieringskällor som skall användas.
 - Tidsplan där det tydligt framgår om och i så fall hur forskarutbildningen skall kombineras med annan verksamhet (t ex undervisning eller klinisk tjänstgöring), när årliga uppföljningar skall göras, samt när halvtidskontroll och doktorsexamen alternativt licentiatexamen beräknas vara avklarad.
 - Namnteckningar. Den individuella studieplanen skall tillstyrkas i sin helhet före ansökan om antagning till forskarutbildning av såväl sökande som samtliga blivande handledare. Om annan part planeras stå för del av finansiering skall även denne signera studieplanen. Om forskarutbildningen planeras bedrivas parallellt med klinisk verksamhet skall också verksamhetschefen¹⁹ vid berörd klinik eller annan verksamhet, underteckna den individuella studieplanen. Underskrift innebär i detta sammanhang att undertecknande part bedömer studieplanen som realistisk och inte har några invändningar angående planeringen av forskarutbildningen såsom specificerats i individuella studieplanen, och förbinder sig att aktivt delta i den årliga uppföljningen av den individuella studieplanen (enligt Årlig uppföljning nedan). Det innebär att finansieringen kan säkras under hela utbildningen och att sökande kan ägna så stor del av din tid åt utbildningen att den kan slutföras inom åtta år vad gäller doktorsexamen.

6.1 Årlig uppföljning

Enligt högskoleförordningen²⁰ skall den individuella studieplanen följas upp minst en gång varje år. Forskarutbildningsstudierektorn vid respektive institution är ansvarig för att begära in skriftlig uppföljning från doktorand och handledare. Om ändring inte görs skall det motiveras i den årliga uppföljningen, som skall signeras av både doktorand och handledare (i förekommande fall även verksamhetschef eller motsvarande) och innehålla följande uppgifter:

- Avklarade moment enligt plan
- Större avvikelser från den individuella studieplanen vad gäller framsteg i planerat forskningsprojekt eller genomförande av poänggivande moment
- Större avvikelser från planerad tidsplan eller finansieringsplan
- Andra uppgifter som bör revideras jämfört med ursprungligt inlämnad individuell studieplan.

Forskarutbildningsstudierektorn vid respektive institution skall meddela institutionsstyrelsen om problem av allvarlig eller principiell art framkommer vid den årliga uppföljningen, eller om årliga uppföljningen trots påminnelse ej lämnats in. I förekommande fall (forskarstuderande anställda av kommun, landsting eller företag) skall årlig uppföljning alltid ske med aktivt deltagande av verksamhetschef eller motsvarande.

Uppföljning enligt rutinen ovan skall alltid göras i samband med genomförd halvtidskontroll. Synpunkter från sakkunniga vid halvtidskontroll bör innebära att ändring görs i den individuella studieplanen. Om inte ändring sker skall detta motiveras.

¹⁹ Verksamhetschef eller motsvarande funktion vid exempelvis kommun eller företag.

²⁰ HF 6 kap 36 §

6.2 Halvtidskontroll

Halvtidskontroll har karaktären av ett offentligt seminarium, och skall genomföras av varje forskarstuderande som skall avlägga doktorsexamen. Seminariet skall äga rum **senast** terminen efter det att **något** av villkoren a eller b är uppfyllt:

- a) när **ett** manuskript är accepterat för publicering/publicerat och **ett** manuskript sänts in för bedömning,
- b) när motsvarande 1,5 år av forskarutbildningen på heltid genomförts.

Syftet med halvtidskontrollen är att granska hur avhandlingsprojektet framskrider och att ge hjälp med planeringen för det fortsatta arbetet.

Ämnesföreträdaren gör, i samråd med doktoranden och huvudhandledaren, anmälan om halvtidskontroll till forskarutbildningsstudierektorn (FUS). Prefekten beslutar om halvtidskontroll och utser två disputerade sakkunniga med adekvat ämneskunskap. Minst en av de sakkunniga skall vara docent (den ojävige).

En av de två sakkunniga vid halvtidskontrollen behöver dock ej uppfylla kraven på frånvaro av grannlagenhets- och delikatessjäv, dvs samarbete/samproduktion mellan å ena sidan handledarna och/eller doktoranden, och å den andra sidan den sakkunnige. Däremot får den sakkunnige inte ha varit direkt engagerad i det aktuella doktorandprojektet, och ej heller får släktskapsjäv föreligga. Om en av de sakkunniga har grannlagenhets- eller delikatessjäv skall den ojävige sakkunnige vara docent. Denne ojävige sakkunnige kan med fördel ingå i betygsnämnden vid doktorandens disputation.

Anmälan om halvtidskontroll skall innehålla:

- en handling (5-10 sidor) skriven av respondenten med beskrivning av avhandlingsprojektets innehåll och fortskridande (författad på engelska)
- ett utdrag ur LADOK som visar på genomgångna forskarutbildningskurser
- en kopia av publicerade artiklar eller manuskript som avses ingå i en sammanläggningsavhandling eller en sammanfattning av utförda och planerade delar av avhandlingsarbetet vid monografiavhandling (från den forskarstuderande)
- aktivt ställningstagande till eventuell växling av huvud- och biträdande handledare
- förslag till ordförande och två sakkunniga vid seminariet (från ämnesföreträdaren)
- Individuell studieplan (alla versioner som doktoranden har haft)

Ämnesföreträdaren är ordförande, eller vid förhinder för denne huvudhandledaren. Jäv behöver ej beaktas.

Vid seminariet presenterar doktoranden avhandlingsprojektets frågeställning, bakgrund och metod, de hittills vunna resultaten och deras betydelse samt det planerade fortsatta arbetet (presentationen hålls på engelska). Därefter skall de sakkunniga och seminariedeltagarna få möjlighet att ställa frågor om avhandlingsprojektet till doktoranden och diskutera projektets fortsättning (kan ske på svenska). Även diskussionen hålls på engelska då exempelvis någon av de sakkunniga eller annan deltagare är engelsktalande.

Efter seminariet skall de sakkunniga ge muntliga och skriftliga synpunkter på projektets kvalitet, det utförda arbetet, det planerade arbetet och seminariets framförande till doktorand, samtliga handledare och ämnesföreträdare. Den sakkunnige som är ojävig fungerar ansvarar för att halvtidsprotokollet fylls i och sänds in till institutionens FUS. Det skriftliga utlåtandet skall signeras av de sakkunniga samt ordföranden, huvudhandledaren, den forskarstuderande, ämnesföreträdaren och forskarutbildningsstudierektor. Den individuella studieplanen revideras alltid i samband med

genomförd halvtidskontroll. Det antecknas vad som ändrats med anledning av de synpunkter som framkommit och om inte ändring sker skall detta motiveras (se under Årlig uppföljning).

Originalhandlingen diarieförs och arkiveras på institutionen, FUS ansvarar för att samla halvtidsbedömningarna för respektive institution.

Halvtidskontroll i forskarutbildningen kan endast genomföras vid Campus US eller Campus Norrköping vid Linköpings universitet.

- ☞ **Blankett 5. Mall för årlig uppföljning**
- ☞ **Blankett 6. Anmälan om halvtidskontroll**
- ☞ **Blankett 7. De sakkunnigas bedömning vid halvtidskontrollen, halvtidsprotokoll**

7Handledning

Högskoleförordningen 6 kap

31 § För varje doktorand skall fakultetsnämnden utse minst två handledare. En av dem skall utses till huvudhandledare. Doktoranden har rätt till handledning under utbildningen, så länge inte fakultetsnämnden med stöd av 37 § beslutar något annat. En doktorand som begär det skall få byta handledare.

32 § Ett universitet eller en högskola som anordnar utbildning på forskarnivå skall anordna utbildning av handledare. Minst en av handledarna för en doktorand skall ha genomgått en sådan utbildning eller av fakultetsnämnden bedömts ha motsvarande kompetens.

Rätt till handledning och andra resurser

37 § Om en doktorand i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen, skall fakultetsnämnden besluta att doktoranden inte längre skall ha rätt till handledning och andra resurser för utbildningen. Innan ett sådant beslut fattas skall doktoranden och handledarna ges möjlighet att yttra sig. Prövningen skall göras på grundval av deras redogörelser och annan utredning som är tillgänglig för fakultetsnämnden. Vid bedömningen skall det vägas in om fakultetsnämnden har fullgjort sina egna åtaganden enligt den individuella studieplanen. Beslutet skall vara skriftligt och motiverat.

Resurserna får inte dras in för tid då doktoranden är anställd som doktorand eller får utbildningsbidrag för doktorander. Förordning (2006:1053).

38 § Om resurserna för utbildningen har dragits in enligt 37 §, kan doktoranden efter ansökan hos fakultetsnämnden få tillbaka sin rätt till handledning och andra resurser. Doktoranden måste då, genom att visa upp ett tillkommande studieresultat av beaktansvärd kvalitet och omfattning eller på något annat sätt, göra sannolikt att han eller hon kan fullgöra sina återstående åtaganden enligt den individuella studieplanen. Förordning (2006:1053).

7.1Handledarpolicy

Linköpings universitet har fastställt policy för handledning vid LiU och dessa regler följer policyn.

7.2Kompetenskrav för handledare

Handledarskap inom forskarutbildningen är ett omfattande uppdrag avseende kompetens och varaktighet, samt en nyckelfaktor för en framgångsrik forskarutbildning. Vid tillsättning av handledare skall därför doktorandens behov av högkvalitativ handledning sättas före meritvärdet av ett handledaruppdrag.

För varje doktorand skall minst två handledare utses, varav en skall vara huvudhandledare. Handledare som inte är huvudhandledare kallas nedan biträdande handledare.

Huvudhandledaren skall dels vara antagen som docent, dels inneha eller upprätthålla en anställning vid Linköpings universitet. Docentur är ett krav för att vara huvudhandledare, däremot behöver docenturen inte utgå från Linköpings universitet.

Huvudhandledarskap är möjligt för tillsvidareanställda, samt även för personal med tidsbegränsad anställning (docent), som beräknas vara anställda vid Linköpings universitet fram till den tidpunkt när doktorandens disputation avses äga rum enligt den individuella studieplanen. Anställningsförhållandet för den tilltänkta huvudhandledaren bedöms i det individuella fallet av institutionsstyrelsen när anmälan för inrättande av forskarutbildningsplats inlämnas.

Om en huvudhandledares anställning trots detta upphör innan forskarutbildningen är avslutad, utses i första hand en av de biträdande handledarna som uppfyller kraven på huvudhandledare att överta uppdraget.

En landstingsanställd docent kan fungera som huvudhandledare, men då skall minst en av de biträdande handledarna vara tillsvidareanställd vid Linköpings universitet.

I fråga om medverkan i forskarutbildning skall gälla att en pensionerad professor inte får utses till huvudhandledare. Eftersom en doktorand skall ha minst två handledare kan den pensionerade professorn däremot utses att vara sådan annan handledare som inte är huvudhandledare. Vederbörande kan också efter prefektens bedömning fullgöra undervisning inkl. seminarielledning i forskarutbildningen. Han/hon kan också utses av vederbörande fakultetsorgan till ledamot i betygsnämnd.

En professor som går i pension skall inte heller kvarstå som huvudhandledare för en doktorand, om det inte kan antas att doktoranden vid denna tidpunkt har högst ett år till sin disputation. Om den beräknade återstående studietiden är längre skall ny huvudhandledare utses. Den pensionerade professorn kan härvid samtidigt utses till handledare. Förändringar av detta slag bör beredas av den berörda institutionen, om möjligt så att den tillträdande huvudhandledaren tidigare varit handledare för doktoranden i fråga. Det är viktigt att såväl doktoranden som de berörda lärarna är informerade på förhand om att ett skifte av huvudhandledare skall ske.

Beslutet gäller även handledare som är lektorer samt oavlönade docenter ej anställda vid LiU.

Bedömning av när disputation kommer att äga rum skall ske utgående från vad som framgår av den individuella studieplanen.

Endast docentkompetent lärare som ej avgått med pension kan utse som ordförande i betygsnämnd.²¹

Biträdande handledare skall ha avlagt doktorsexamen.

Om en biträdande handledare under doktorandens forskarutbildningstid blir antagen som docent, och institutionsstyrelsen bedömer att vederbörande kommer att uppehålla anställning fram till den planerade tidpunkten för doktorsexamen, kan vederbörande överta huvudhandledarskapet.

Minst en av handledarna skall ha genomgått utbildning för forskarhandledare eller bedömts ha sådan kompetens. Bedömningen görs av forskarutbildningsstudierektorn.

Minst en av handledarna skall vara verksam vid den institution där doktoranden antas.

7.3 Uppgifter för huvudhandledare

Huvudhandledaren skall ha ett övergripande ansvar för handledningen vad gäller upplägg och genomförande av forskningsprojekt samt har tillsammans med den forskarstuderande ett ansvar för att forskarutbildningskurser och andra moment så som specificeras i både den allmänna och den individuella studieplanen genomförs.

²¹ FSM beslut 2009-05-06, dnr LiU-2008-04273

Huvudhandledaren skall ansvara för att årlig uppföljning av individuella studieplanen genomförs samt att halvtidskontroll och disputation planeras och genomförs. Huvudhandledaren ansvarar för att genomfört halvtidskontroll liksom att aktivitet och försörjning halvårsvis registreras i Ladok.

Huvudhandledarskap innebär inte ett formellt finansiellt ansvar, det åvilar institutionen.

Finansieringsplan skall dock specificeras i den individuella studieplanen. Huvudhandledaren ansvarar för att finansieringsplanen upprättas och revideras.

7.4 Uppgifter för biträdande handledare

Biträdande handledaren/biträdande handledarna skall framförallt komplettera den vetenskapliga kompetensen inom projektet. En av de biträdande handledarna skall även permanent kunna ersätta huvudhandledaren om denne inte längre kan genomföra sitt uppdrag. Det skall tydligt specificeras i den individuella studieplanen vilken roll respektive biträdande handledare skall ha i det enskilda fallet.

7.5 Växling eller byte av handledare

Vid halvtidskontroll skall alltid ställning tas till eventuell växling av huvud- och biträdande handledare. Enligt Högskoleförordningen skall en doktorand som så begär, få byta handledare.

Prefekten utser i normalfallet ny handledare om en forskarstuderande eller handledare så begär efter beredning av FUS.

8 Examination

Högskoleförordningen 6 kap Disputation

40 § Av examensbeskrivningen för doktorsexamen framgår att det för doktorsexamen krävs bl.a. en godkänd vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling). Doktorsavhandlingen skall ha försvarats muntligen vid en offentlig disputation.

41 § Rektor skall bestämma tid och plats för disputationen. Disputationen skall tillkännages i god tid. Vid tillkännagivandet skall doktorsavhandlingen finnas tillgänglig vid högskolan i ett tillräckligt antal exemplar för att det skall vara möjligt att göra en tillfredsställande granskning av avhandlingen vid disputationen.

Fakultetsnämnden skall besluta om minsta antal exemplar inför disputationen och om ersättning för kostnaderna för framställning av denna upplaga.

42 § Disputationen skall ledas av en ordförande. Vid disputationen skall det finnas en opponent. Ordföranden och opponenten skall utses av fakultetsnämnden.

Betyg på doktorsavhandling

43 § En doktorsavhandling skall bedömas med något av betygen underkänd eller godkänd, om inte högskolan föreskriver ett annat betygssystem. Vid betygssättningen skall hänsyn tas till innehållet i avhandlingen och försvaret av avhandlingen.

44 § Betyg för en doktorsavhandling skall beslutas av en betygsnämnd, som utses särskilt för varje avhandling.

45 § En betygsnämnd skall bestå av tre eller fem ledamöter. Fakultetsnämnden skall bestämma antalet ledamöter och utse dessa. Minst en av ledamöterna i betygsnämnden skall utses bland lärarna inom en annan fakultetsnämnds ansvarsområde eller vid en annan högskola. Den som har varit handledare för doktoranden får inte ingå i nämnden annat än om det finns synnerliga skäl. Nämnden skall utse ordförande inom sig.

46 § Opponenten har rätt att vara närvarande vid sammanträden med betygsnämnden och delta i överläggningarna men inte i besluten. Detsamma gäller huvudhandledaren, om han eller hon inte är ledamot.

47 § Betygsnämnden är beslutför när alla ledamöter är närvarande. Som nämndens beslut skall den mening gälla som de flesta enar sig om. Nämnden skall avgöra om beslutet skall motiveras och om reservation skall redovisas, om inte högskolan har meddelat särskilda föreskrifter om detta.

Doktorsavhandlingen skall försvaras muntligen vid en offentlig disputation i närvaro av fakultetsopponent och betygsnämnd. Disputationen skall äga rum under terminstid på tid och plats som rektor bestämmer. Den forskarstuderande skall i god tid boka datum för disputationen. Disputation kan ske på helgfria vardagar och lördagar. Det får maximalt genomföras två disputationer per dag vid HU (en på förmiddag och en på eftermiddag). Dekanus kan medge undantag från detta.

- I normalfallet sker disputation eller licentiatseminarium vid Campus US, Campus Norrköping eller Campus Valla
- Disputation för doktorsexamen och licentiaseminarium kan även genomföras vid Länssjukhuset i Ryhov (Jönköping), Lasarettet i Kalmar, samt Universitetssjukhuset i Örebro för de forskarstuderande vars forskarutbildning har haft en tydlig anknytning till respektive ort (landsting)
- Den institution vid HU som respondenten är registrerad vid kan från fakulteten erhålla upp till maximalt 5000 kr/tillfälle som bidrag till resekostnader för att fakultetsmedlemmar som så önskar, inklusive betygsnämndsledamöter, skall kunna erbjudas direkttransport från Linköping/Norrköping till disputation eller licentiatseminarium som äger rum i Jönköping, Kalmar eller Örebro.
- FUS ansvarar för de praktiska arrangemangen runt sådana resor

8.1 Doktorsavhandlingens utformning och omfattning

För doktorsexamen skall doktoranden ha fått en vetenskaplig uppsats om minst 120 högskolepoäng godkänd.

De flesta avhandlingar vid Hälsouniversitetet är **sammanläggningsavhandlingar** som baseras på ett antal delarbeten. Delarbetena skall omges av en ramberättelse, som tillsammans med ingående delarbeten utgör avhandlingen.

För antagna före 1 juli 2007 finns följande alternativ:

- a) Kvarstå i tidigare forskarutbildningsämne med tillhörande Allmän studieplan. Kurs och momentkrav kvarstår enligt tidigare Allmänna studieplan och krav vid examination kvarstår dvs:
 - Vid en sammanläggningsavhandling gäller i normalfallet att den forskarstuderande författat minst fyra vetenskapliga artiklar (doktorsexamen) i vilka vederbörande gjort en självständig och framträdande insats. Minst två av artiklarna ska vara publicerade eller accepterade i vetenskaplig tidskrift med referee granskning.
- b) Byta till forskarutbildningsämne Medicinsk vetenskap med tillhörande Allmän studieplan. Kurs och momentkrav följer då vad som sägs under Kurser och andra moment i forskarutbildningen vid Hälsouniversitetet. Krav vid examination:
 - Sammanläggningsavhandling för doktorsexamen skall omfatta minst två delarbeten, och vanligen inte mer än 4. Det exakta antalet som krävs beror av de enskilda arbetenas kvalitet, omfattning och inte minst den roll doktoranden haft i tillkomsten av respektive delarbete. Doktorandens insats skall tydligt kunna urskiljas. Bedömning av om det framlagda avhandlingsarbetet med kursdel motsvarar en arbetsinsats om 4 års heltidsstudier, och håller en god internationell standard sker vid betygsnämndens förhandsbedömning och slutligen av FUN.

- Minst 2 delarbeten skall vara accepterade/publicerade i refereegranskade tidskrifter med internationell spridning, eller vara open access publikationer med refereeförfarande. Doktoranden skall vara försteförfattare på minst ett av arbetena. Doktoranden skall ha deltagit i alla delar av publikationsprocessen för vetenskapliga arbeten.
- Om mindre än 4 delarbeten ingår i avhandlingen skall sammanfattningen ("kappan") sändas med vid anmälan till disputation. (Detta sista villkor gäller vid anmälan till disputation fr.o.m. 1 juli 2009.)

För antagna fr.o.m. 1 juli 2007 och vid anmälan till disputation före 1 januari 2009

Antal delarbeten i en sammanläggningsavhandling skall vara 3-4 originalartiklar beroende på kvalitet och omfattning, varav minst 2 accepterade för publicering i referee-granskade tidskrifter och övriga 1-2 insända för publikation senast när betygsnämnd utses. För delarbeten som ingår i en avhandling skall doktorandens insats tydligt kunna särskiljas.

För antagna fr.o.m. 1 juli 2007 och vid anmälan till disputation fr.o.m. 1 januari 2009

Sammanläggningsavhandling för doktorsexamen skall omfatta minst två delarbeten, och vanligen inte mer än 4. Det exakta antalet som krävs beror av de enskilda arbetenas kvalitet, omfång och inte minst den roll doktoranden haft i tillkomsten av respektive delarbete. Doktorandens insats skall tydligt kunna urskiljas. Bedömning av om det framlagda avhandlingsarbetet med kursdel motsvarar en arbetsinsats om 4 års heltidsstudier, och håller en god internationell standard sker vid betygsnämndens förhandsbedömning och slutligen av FUN.

Minst 2 delarbeten skall vara accepterade/publicerade i refereegranskade tidskrifter med internationell spridning, eller vara open access publikationer med refereeförfarande. Doktoranden skall vara försteförfattare på minst ett av arbetena. Doktoranden skall ha deltagit i alla delar av publikationsprocessen för vetenskapliga arbeten. Om mindre än 4 delarbeten ingår i avhandlingen skall sammanfattningen ("kappan") sändas med vid anmälan till disputation. (Detta sista villkor gäller vid anmälan till disputation fr.o.m. 1 juli 2009.)

Samtliga avhandlingar vid Hälsouniversitetet skall följa LiU/HU's grafiska profil. För detaljer vad gäller formgivning se www.hu.liu.se.

För doktorander som anmäls till forskarutbildningsplats fr.o.m. 1 januari 2009 gäller följande:

1. Minst hälften av delarbetena som skall ingå i en avhandling måste vara publicerade/accepterade för publikation efter antagningen till forskarutbildning;
2. Delarbete(n) som skall ingå i en avhandling får vara publicerat/publicerade högst 5 år före antagning till forskarutbildning.
3. Doktoranden skall senast den termin disputation genomförs ha varit registrerad forskarstuderande med en aktivitetsgrad motsvarande 3 år på 100 %.

Det finns också möjlighet att disputera på en **monografiavhandling**, se nedan.

8.2 Medförfattarskap till vetenskapliga artiklar

Det vetenskapliga samhället har regler för författarskap som forskare vid HU ska följa. Som främsta internationella standard för publikationsetik gäller de s.k. Vancouver-reglerna för författarskap (Uniform Requirements for Manuscripts Submitted to Biomedical Journals) utgivna av International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE).

Varje person som anges som författare skall kunna ta offentligt ansvar för publikationens innehåll. I Vancouver-reglerna sägs bl.a. följande:

”Authorship credit should be based on (1) substantial contributions to conception and design, or acquisition of data, or analysis and interpretation of data; (2) drafting the article or revising it critically for important intellectual content; and (3) final approval of the version to be published. Authors should meet conditions 1,2 and 3.”

Vancouver-reglerna för författarskap skall följas av alla forskare vid Hälsouniversitetet.²²

8.3 Rutiner vid monografiavhandlingar

Doktorsavhandlingar

1. Monografin måste föreligga i manuskriptform innan FUN kan ta ställning till anmälan till disputation
2. Monografimanuskriptet sänds av FUN ut för refereebedömning till två personer (en extern = från annat lärosäte och en intern = från LiU), som skriver var sitt utlåtande (dessa två kan men behöver inte ingå i den kommande betygsnämnden).
3. Respondenten sammanställer ett brev med sitt svar på framförda synpunkter och anger vilka förändringar som dessa har föranlett i monografimanuskriptet.
4. FUN utser enligt gällande rutin betygsnämnd och fakultetsopponent, men alltid med fem ledamöter i betygsnämnden
5. Till anmälan bifogas det av respondenten modifierade monografimanuskriptet, samt handling enligt punkt 3.
6. Betygsnämnden rekommenderar/rekommenderar ej disputation
7. FUN tillstyrker/avstyrker genomförande av disputation
8. Ansökan om att disputera på en monografiavhandling lämnas genom särskild ansökan ca sex månader före disputation. Kontakta FUS.

8.4 Anmälan till disputation

Anmälan till disputation sker till FUS vid respektive institution.

Proceduren vid anmälan till disputation:

- Anmälan till disputation lämnas till FUS* (tidsangivelse i relation till disputationsdatum)
- FUS kontrollerar att den föreslagna betygsnämnden och fakultetsopponent inte är jävig (se Jävsregler), att erforderligt antal poäng i forskarutbildningen är uppfyllda samt att anmälan i övrigt följer de regler som fastställts.
- FUS föreslår en ojävig intern sakkunnig utgående från av dekanus utsett fast betygskollegium (om betygsnämnden skall innehålla fem ledamöter skall två utses från det fasta betygskollegiet)
- FUS föredrar det individuella ärendet för FUN:s ordförande samt en FUN-ledamot. FUN's ordförande fastställer tid och plats för disputationen, utser fakultetsopponent, betygsnämnd och ordförande för disputationsakten på delegation av FUN.
- Betygsnämnden förhandsgranskar och motiverar tillstyrkan till disputation

²² Beslut FSM 2010-01-28. Dnr LiU-2010-04273.

- FUN behandlar ärendet in pleno med förhandsgranskningen som grund

***Anmälan** till disputation som lämnas till FUS skall innehålla:

- Från ämnesföreträdaren: förslag på fakultetsopponent, två ledamöter i betygsnämnden varav minst en extern²³, en ersättare i betygsnämnden samt en värd vid disputationsakten. Samtliga dessa ska vara lägst docenter och ha vidtalats och accepterat uppdraget vid anmälan till disputation. Fakultetsopponenten skall ej ha deltagit vid halvtidskontrollen/licentiatseminariet.
- Från huvudhandledaren: kort beskrivning av de ingående delarbetena och specifikation av den forskarstuderandes egna insats i det vetenskapliga arbetet. I de fall ett arbete också använts vid en annan avhandling skall en ingående beskrivning göras av de olika författarnas insatser. Ett arbete kan högst användas vid två disputationstillfällen och då endast om respektive doktorands insatser tydligt kan beläggas.
- utdrag ur Ladok (UT90) där genomgångna forskarutbildningskurser och andra moment redovisas
- kopia av rapport från halvtidskontroll
- individuell studieplan (inklusive samtliga individuella studieplaner som reviderats under forskarutbildningen)
- ett av respondenten undertecknat medgivande för elektronisk publicering (frivilligt)²⁴
- tre färdigt sorterade exemplar av de i avhandlingen ingående delarbetena eller, om avhandlingen utgörs av en monografi, hela avhandlingen i manusform.
- Jävsintyg som undertecknats av samtliga handledare, respondent, ämnesföreträdare och FUS.

☞ **Blankett 8. Anmälan om disputation som lämnas till FUS**

8.5 Betygsnämnd

Betygsnämnden vid disputation på Hälsouniversitetet skall bestå av tre ledamöter. Vid behov²⁵ kan betygsnämnden bestå av fem ledamöter. Ämnesföreträdaren ger till FUS namnförslag på fakultetsopponent, två betygsnämndsledamöter (varav minst en är extern), en ersättare samt värd vid disputationsakten (normalt ämnesföreträdaren, vid förfall för denne huvudhandledaren) Minst en av ledamöterna i betygsnämnden skall utses bland lärare vid annan fakultet eller högskola än Hälsouniversitetet. Fakultetsopponenten och samtliga ledamöter i betygsnämnden skall vara minst docenter. FUS föreslår en intern betygsnämndsledamot från ett av dekanus fastställt betygskollegium, denne är ordförande vid disputationsakten. FUS föredrar disputationsärendet för en ledamot ur FUN jämte FUN:s ordförande vilken utser fakultetsopponent, samtliga betygsnämndsledamöter, ersättaren samt ordförande vid disputationsakten.

Om möjligt skall någon av betygsnämndens ledamöter ha varit sakkunnig vid halvtidskontrollen. En av ledamöterna i betygsnämnden, normalt den som tillhör det fasta betygskollegiet, är sammankallande för betygsnämnden inför förhandsgranskning, se nedan.

Förhandsgranskning

FUN ansvarar för att kontakta betygsnämnden och begära in förhandsutlåtande. Efter att FUN:s ordförande utsett betygsnämnd sänds delarbetena till betygsnämndsledamöterna för

²³ Extern ledamot: från annan fakultet vid LiU än HU eller annat universitet/högskola.

²⁴ Institutionen erhåller ett sk disputationsbidrag först då den forskarstuderande tagit ut sin examen och publicerat avhandlingen elektroniskt via LiU E-press.

²⁵ Exempelvis när en doktorsavhandling är av tvärvetenskaplig karaktär samt vid monografiavhandlingar.

förhandsgranskning. Den betygsnämndsledamot som kommer från det fasta betygskollegiet utses till sammankallande i betygsnämnden. Vid granskningen skall en bedömning ske av om det framlagda avhandlingsarbetet med kursdel motsvarar en arbetsinsats om 4 års heltidsstudier, och håller en god internationell standard. Om så är fallet skall anmälan till disputation tillstyrkas. Sammankallande i betygsnämnden skall alltid samråda med övriga betygsnämndsledamöter genom möte eller telefonsammanträde. Sammankallande i betygsnämnden skall inkomma med ett skriftligt, för betygsnämnden gemensamt, förhandsutlåtande om huruvida delarbetena eller monografiavhandlingen är av sådan omfattning och god internationell kvalitet att disputation kan rekommenderas. Betygsnämndsledamöterna skall var och en tillkännage att de ställer sig bakom förhandsutlåtandet. I de fall betygsnämnden bedömer att det finns sådana brister i kvalitén att disputation ej kan rekommenderas. Avrådan skall motiveras skriftligen och sammankallande i betygsnämnden skall i sådana fall kontakta FUN's ordförande.

Beslut om att tillstyrka genomförande av disputation

Sedan förhandsgranskningens utlåtande inkommit tar FUN vid nästkommande sammanträde ställning till ansökan. FUS och den FUN-ledamot som medverkat vid beredningen är föredragande.

8.6 Spikning

Minst tre veckor före disputationen skall den färdiga avhandlingen offentliggöras genom s.k. ”spikning”. Spikning kan ske fr.o.m. första måndagen i augusti fram till fredagen före midsommarafton. Dekanus kontaktas innan spikningstillfället för att skriva på de två spikningsexemplaren. Det ena spikningsexemplaret skall diarieföras hos universitetets registrator och spikas på Linköpings universitets officiella anslagstavla i hus Origo, Valla. Det andra spikningsexemplaret spikas på Hälsouniversitetets spikstock vid entrén till Hälsouniversitetets bibliotek.

Kopia av medgivande för publicering skickas till HU-kansliet

Fastlagt antal pliktexemplar skall levereras till Linköpings universitetsbibliotek. Avhandlingen distribueras även till fakultetsopponent och betygsnämndens ledamöter. Det är också vanligt att sprida avhandlingen i tryckt eller elektronisk form till berörda institutioner och forskare, nationellt och internationellt.

Avhandlingen offentliggörs även genom:

- den forskarstuderandes och institutionens egen spridning
- Elektronisk publicering vid LiU E-press (normalt fulltext exklusive manuskript)

8.7 Åtgärder vid förfall för betygsnämndsledamöter eller fakultetsopponent

Vid förfall för betygsnämndsledamot eller fakultetsopponent senast dagen före disputation

Om det uppstår giltigt förfall för ordinarie betygsnämndsledamot att tjänstgöra vid disputationen senast dagen före disputationen, skall detta anmälas till FUN:s ordförande, eller vid förfall för denne vice ordföranden. FUN:s ordförande/vice ordförande kan då besluta om att ersättaren skall gå in som ordinarie ledamot, eller annan lösning.

Om fakultetsopponent blir förhindrad att genomföra sitt uppdrag senast dagen före disputationen, skall FUN:s ordförande eller vid förfall för denne vice ordföranden omedelbart kontaktas, och har då att fatta beslut om hur situationen skall lösas.

Vid förfall på disputationsdagen

Om betygsnämndsledamot eller fakultetsopponent på disputationsdagen meddelar förhinder att genomföra sitt uppdrag, eller ej infinner sig till disputationens början, har den som är sammankallande

i betygsnämnden och tillika ordförande för disputationsakten delegation att utse ersättare. Om nödvändigt kan disputationsakten ajourneras under högst 2 timmar.

För utebliven intern betygsnämndsledamot kan en ojävig docent utses.

För utebliven fakultetsopponent kan någon av betygsnämndsledamöterna utses. Denne betygsnämndsledamot ersätts då antingen av den tidigare av FUN utsedde ersättaren, eller om denne inte akut kan fullgöra uppdraget, av en ojävig docent.

Vid förfall för extern ledamot krävs ersättare från annan fakultet än HU.

Efter så genomförd disputation skall FUN delges omständigheterna.

8.8 Disputation

Vid disputationsakten finns dels en värd, dels en ordförande. Som värd fungerar ämnesföreträdaren (eller om denne har förfall huvudhandledaren). Jäv behöver ej beaktas. Ordföranden för disputationsakten är den som av FUN utsetts att sammankalla betygsnämnden vid förhandsprövningen.

Värden hälsar välkommen till disputationsakten, presenterar respondent, titel på avhandlingen, fakultetsopponent, betygsnämndsledamöterna, samt huvud- och biträdande handledare. Han/hon överlämnar därefter ordet till ordföranden för disputationsakten.

- Ordföranden förklarar disputationen öppnad och genomför disputationsakten enligt nedan
- Respondent anmäler eventuella korrekationer i avhandlingen och kan vid behov dela ut erratalista
- Fakultetsopponent ger en kort populärvetenskaplig introduktion av avhandlingen och det forskningsfält som behandlats
- Respondent eller fakultetsopponent presenterar avhandlingens huvudsakliga resultat och slutsatser
- Fakultetsopponent diskuterar avhandlingen med respondent, påtalar styrkor och brister samt ställer frågor som respondenten skall besvara.
- Ordföranden låter betygsnämnden ställa frågor
- Ordföranden efterhör om församlingen önskar ställa frågor
- Ordföranden avslutar disputationen och kallar betygsnämnden till omedelbart sammanträde för beslut om betyg. Betygsnämnden utser vid sitt sammanträde en ordförande inom sig

Värden kan efter avslutad disputationsakt invitera åhörarna till ett efterföljande samkväm.

8.9 Betygsnämndens sammanträde

Betygsnämnden sammanträder omedelbart efter disputationen och skall utse en ordförande inom sig. Fakultetsopponenten skall närvarande vid sammanträden med betygsnämnden och delta i överläggningarna men inte i besluten. Huvudhandledaren skall närvara vid sammanträde med betygsnämnden och delta i överläggningarna men inte i besluten.²⁶ Biträdande handledare kan adjungeras till betygsnämndens överläggningar men får ej delta i besluten.

Doktorsavhandlingen betygsätts med något av betygen godkänd eller underkänd. Vid betygssättningen tas hänsyn till både det vetenskapliga innehållet i avhandlingen och försvaret av densamma under

²⁶ Dnr: LiU 779/07-50

disputationen. Skälen för en betygsnämnds beslut får ej redovisas i protokoll eller annan handling om avhandlingen godkänns. Detsamma gäller i fråga om de skäl som en enskild ledamot kan ha anfört i skiljaktig mening eller annan ordning. Den forskarstuderande skall vid underkänt få möjlighet att vid senare tillfälle åter ansöka om att försvara en ny avhandling vid ny disputation.

Att inte delta i besluten innebär att inte fysiskt närvara.

☞ **Blankett 9. Protokoll för disputation**

8.10 Examensbevis och Diploma supplement

FUN skall kontrollera att den forskarstuderande uppfyller kraven för doktorsexamen. När alla moment för doktorsexamen är uppfyllda insändes ansökan om examensbevis till FUN. Hälsouniversitetet har rätt att utfärda filosofie respektive medicine doktorsexamen. I ansökan om examensbevis uppges typ av examen. Särskild blankett översänds till den disputerade när protokollet från betygsnämndens sammanträde kommit FUN tillhanda. Examensbevisen för såväl doktorsexamen som licentiatexamen skall undertecknas av dekanus och prodekanus för forskning.²⁷ Ansökan om examensbevis insändes till FUN tillsammans med följande handlingar:

- personbevis (högst tre månader gammalt)
- utdrag från Ladok (RS93) som visar godkända forskarutbildningskurser (erhålles från institutionen)
- handling som visar att avgift till studentkår erlagts för minst åtta terminer (doktorsexamen) (erhålles från kårservice)

Som tillägg till examensbevis som intygar genomgången forskarutbildning med godkänd doktorsexamen från Hälsouniversitetet får varje forskarstuderande ett sk Diploma supplement. Ur detta framgår avhandlingens titel, vilka kunskapsmål doktoranden uppfyllt, vilka forskarutbildningskurser samt andra poänggivande moment den forskarstuderande klarat av så som registrerats i Ladok.

9 Problemhantering

Rätt till handledning och andra resurser

37 § Om en doktorand i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen, skall fakultetsnämnden besluta att doktoranden inte längre skall ha rätt till handledning och andra resurser för utbildningen. Innan ett sådant beslut fattas skall doktoranden och handledarna ges möjlighet att yttra sig. Prövningen skall göras på grundval av deras redogörelser och annan utredning som är tillgänglig för fakultetsnämnden. Vid bedömningen skall det vägas in om fakultetsnämnden har fullgjort sina egna åtaganden enligt den individuella studieplanen. Beslutet skall vara skriftligt och motiverat.

Resurserna får inte dras in för tid då doktoranden är anställd som doktorand eller får utbildningsbidrag för doktorander.

38 § Om resurserna för utbildningen har dragits in enligt 37 §, kan doktoranden efter ansökan hos fakultetsnämnden få tillbaka sin rätt till handledning och andra resurser. Doktoranden måste då, genom att visa upp ett tillkommande studieresultat av beaktansvärd kvalitet och omfattning eller på något annat sätt, göra sannolikt att han eller hon kan fullgöra sina återstående åtaganden enligt den individuella studieplanen.

Doktoranden har rätt till handledning under den tid som kan anses behövas för forskarutbildningen. Fakultetsnämnden kan dock enligt Högskoleförordningens 6 kap 37 §, besluta att dra in doktorandens

²⁷ Delegationsbeslut HU 2009/11, 2009-03-04, dnr LiU 779/07-10

resurser om denne i väsentlig utsträckning åsidosatt sina åtaganden enligt den individuella studieplanen.

9.1 Handläggningsordning för hantering av problem

- I första hand kontaktas institutionens forskarutbildningsstudierektor, FUS (vid jäv, den ställföreträdande).
- Om institutionen, handledaren eller doktoranden anser att ärendet behöver granskas av bedömare utanför institutionen kan endera part begära detta av FUN efter att institutionens studierektor för forskarutbildningen informerats.
- En grupp utsedd av FUN (ordförande i FUN, en lärarrepresentant, en forskarstuderanderepresentant samt sekreterare) bereder och föredrar ärendet. Under denna föredragning äger doktorand, huvudhandledare och representant från institutionsledningen rätt att närvara. Beslut kan inledningsvis innebära att ärendet utreds ytterligare av forskarutbildningsstudierektor, alternativt externa sakkunniga som dekanus utser. Samtliga ärenden skall resultera i ett beslut i FUN i form av ett sakutlåtande och en rekommendation till hur institutionen bör handlägga ärendet.
- Om institutionen eller doktoranden är missnöjd med FUN:s beslut hänskjuts ärendet till fakultetsstyrelsen (FSM).

10 Övergångsbestämmelser

De som antas till forskarutbildning fr.o.m. 1 juli 2007 gäller dessa regler i sin helhet. Högskoleförordningen 2006:1053 trädde då i kraft.

För de som är antagna före 1 juli 2007 finns följande alternativ:

- a) Kvarstå i tidigare forskarutbildningsämne med tillhörande Allmän studieplan. Kurs och momentkrav kvarstår enligt tidigare Allmänna studieplan och krav vid examination kvarstår dvs:
 - Vid en sammanläggningsavhandling gäller i normalfallet att den forskarstuderande författat minst fyra vetenskapliga artiklar (doktorsexamen) i vilka vederbörande gjort en självständig och framträdande insats. Minst två av artiklarna ska vara publicerade eller accepterade i vetenskaplig tidskrift med referee granskning. Delarbetena ska omges av en ramberättelse, som tillsammans med ingående delarbeten utgör avhandlingen.
- b) Byta till forskarutbildningsämne Medicinsk vetenskap med tillhörande Allmän studieplan. Kurs och momentkrav följer då vad som sägs under Kurser och andra moment i forskarutbildningen vid Hälsouniversitetet. Krav vid examination:
 - Sammanläggningsavhandling för doktorsexamen skall omfatta minst två delarbeten, och vanligen inte mer än 4. Det exakta antalet som krävs beror av de enskilda arbetenas kvalitet, omfång och inte minst den roll doktoranden haft i tillkomsten av respektive delarbete. Doktorandens insats skall tydligt kunna urskiljas. Bedömning av om det framlagda avhandlingsarbetet med kursdel motsvarar en arbetsinsats om 4 års heltidsstudier, och håller en god internationell standard sker vid betygsnämndens förhandsbedömning och slutligen av FUN.
 - Minst 2 delarbeten skall vara accepterade/publicerade i refereegranskade tidskrifter med internationell spridning, eller vara open access publikationer med refereeförfarande. Doktoranden skall vara försteförfattare på minst ett av arbetena. Doktoranden skall ha deltagit i alla delar av publikationsprocessen för vetenskapliga arbeten.

- Om mindre än 4 delarbeten ingår i avhandlingen skall sammanfattningen ("kappan") sändas med vid anmälan till disputation. (Detta sista villkor gäller vid anmälan till disputation fr.o.m. 1 juli 2009.)

Reviderade jävsregler vid halvtidskontroll gäller fr.o.m. 2008-10-29.

Rutiner vid inrättande av forskarutbildningsplats och beslut om antagning gäller fr.o.m. 1 januari 2009.

Regler för handledare gäller från och med 1 januari 2009.

Regler beslutade i detta dokument för avhandlingens utformning och omfång gäller för dem som är antagta till utbildning på forskarnivå fr.o.m. 1 juli 2007 och som anmäler till disputation efter 1 januari 2009.

För doktorander som anmäls till forskarutbildningsplats fr.o.m. 1 januari 2009

2. Minst hälften av delarbetena som skall ingå i en avhandling måste vara publicerade/accepterade för publikation efter antagningen till forskarutbildning;
3. Delarbete(n) som skall ingå i en avhandling får vara publicerat/publicerade högst 5 år före antagning till forskarutbildning.
4. Doktoranden skall senast den termin disputation genomförs ha varit registrerad forskarstuderande med en aktivitetsgrad motsvarande 3 år på 100 %.

Bilagor och blanketter

☞ Bilaga 1. Allmän studieplan för Medicinsk vetenskap	7
☞ Blankett 1. Byte av nuvarande forskarutbildningsämne till Medicinsk vetenskap.....	7
☞ Blankett 2. Ansökan om antagning till forskarutbildning vid HU.....	13
☞ Blankett 3. Individuell studieplan.....	13
☞ Blankett 4a. Ansökan om tillgodoräknande av kurs.....	17
☞ Blankett 4b. Ansökan om tillgodoräknande av andra moment.....	17
☞ Blankett 5. Mall för årlig uppföljning	21
☞ Blankett 6. Anmälan om halvtidskontroll.....	21
☞ Blankett 7. De sakkunnigas bedömning vid halvtidskontrollen, halvtidsprotokoll.....	21
☞ Blankett 8. Anmälan om disputation som lämnas till FUS	25
☞ Blankett 9. Protokoll för disputation	28